

hosszúkás munkagödörben több római mázas kerámia-töredék mellett egy bronz, oldalt hajlított lábú fibula is előkerült. Az objektumok között található egy kissé földbe mélyített, középen cölöplyukkal ellátott ház, melynek padlóján, a ház rövidebbik oldala mentén 5 orsókarika feküdt.

A feltárás legkülönösebb objektuma azonban a szelvény K-i sarkában előkerült 2 m mély, 340 cm hosszú, 260 cm széles objektum maradványa. A „jégverem”-szerű akna É-i oldalán lépcsősen tagolt padka húzódott, amely egy, a sárga aljtalajból kialakított fallal kapcsolódott a mélyebb aknához. Összességében jellemző a nagyobb szarmata objektumokra, hogy irányuk ÉK-DNy-i, vagyis tengelyük a mélyebb fekvésű terület felé mutat.

A leletanyag a Móra Ferenc Múzeum Régészeti Gyűjteményébe került.

Munkatársak: Benedek András, Gábor Szilvia, Nagy Norbert, Törőcsik István.

PÓPITY DÁNIEL

379. Szeged-Algyő, SZGT-6 jelű kút

(Csongrád megye) Kú, I

2008. január 17–23. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a Szőreg-1. Biztonsági Gáztározó építéséhez kapcsolódóan az SZGT-6 jelű kút területén. A lelőhely Algyő határában, a 47. sz. főutat Tápéval összekötő műút K-i oldalán található, a Herceg-tanyától 200 m-re É-a. Az előzetes terepbejárás során szarmata és bronzkori telepre utaló kerámia került elő a területről.

A feltárt 1247 m² nagyságú terület D-i része üresnek bizonyult, a szelvény É-i részén azonban 12 objektumot találtunk. Keltezni csak egy kora újkori árok szakaszt lehetett biztosan, a többi objektum korát leletanyag hiányában nem tudtuk megállapítani.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert.

PÓPITY DÁNIEL

380. Szeged-Algyő, külterület

(Csongrád megye) Sza

A Szőreg-1. Biztonsági Gáztározó kútjaihoz vezető nyomvonalszakaszon végeztünk megelőző feltárásokat 2008 májusában.

Az SZGT-13 jelű kúthoz vezető II. nyomvonalszakasz építési területén május 5–9. között dolgoztunk. Ugyanezen a lelőhelyen márciusban már végeztünk ásatást mintegy 900 m²-en. Akkor egy szarmata időszakra datálható települést sikerült feltárnunk. Májusban a korábbi feltárás területéhez kapcsolódó gázvezetékszakaszon végeztünk ásatást. A sárga, sárgásbarna altalaj 40–50 cm mélységben jelentkezett. Ezen a szinten közel egyenletes eloszlásban több objektum folytja bontakozott ki. Az ÉK-DNy-i tengelyű nyomvonalszakaszban lévő szelvény nagysága a feltárás végére közel 1000 m² lett. Az átvizsgált területen 50, csak településre utaló jelenség került elő. Zömük gödör volt (43), de árok (4), 2 kemence és

1 cölöplyuk is napvilágra került. Az 50 objektum közül 13-ból nem került elő korszakhatározó leletanyag, de a település szerkezet alapján egyértelműen a szarmata korszakra datálhatóak azok is. Az előkerült régészeti objektumok többsége agyaggyerő gödör volt, amelyek közül több méhkas alakú, de voltak ovális, illetve kör alakúak is. Az objektumok közül jelentősnek tarthatjuk a terület É-i részén előkerült sütőkemencét és a hozzá tartozó hamusgödört.

Algyő 57. lh., Czirok Mátyás földje: A gáztározó III. megelőző feltárási szakasz területén május 19–30. között dolgoztunk. A felső termőrétteg alatt mintegy 50–60 cm mélyen értük el a sárga altalajt. A humusz eltávolítása mellett folyamatosan végeztük a felület nyesését. A Ny-K-i hossz tengelyű, két, téglalap alakú szelvény nagysága 1100 m² lett. A vizsgált területen egyenletes eloszlásban 41 településre és temetkezésre utaló jelenség került elő. Többségük gödör volt (33), de pár árok (5) és 1-1 cölöplyuk, kemence és sír maradványa is napvilágra került. Többségük a szarmata korszakra datálható, kisméretű gabonatarló gödör, amelyek közül több méhkas alakú, de voltak ovális, illetve kör alakúak is. Az objektumok közül jelentősnek tarthatunk egy alig megmaradt kemence kerámiával kirakott sütőfelületét és egy közel K-Ny-i tájolású, rendkívül rossz megtartású, melléklet nélküli temetkezést.

PALUCH TIBOR

381. Szeged-Fertő, Magda-tanya (CSMD 21. lh.)

(Csongrád megye) Sza, A

A lelőhely Szeged É-i határában, a Csongrádi úttól K-re található, egy kissé kiemelkedő területen, a Magda-tanyától D-re. A nyomvonal építését megelőző feltárások során a CSMD 17. lelőhelyen történtek régészeti munkálatok, ahol mindössze 1, az Árpád korra keltezhető jelenség került elő. Mint később kiderült, a munkálatok során előkerült település nyomai egészen a korábban feltárt szelvényig húzódtak, közel 550 m hosszan.

2008. június 25. és július 3. között 27 objektumot tártunk fel. A jelenségekből – pár szarmata szórvány mellett – döntően az Árpád korra keltezhető anyag került elő. A hosszan elnyúló településen két sűrűbb szakaszt figyeltünk meg az amúgy igen szórta elhelyezkedő jelenségek mellett. A feltárt terület K-i harmadában viszonylag egymás közelében több árokból álló tömb került elő, melyek közül kiemelendő két, közel azonos méretű körárok. A terület Ny-i harmadában került elő az ásatás legjelentősebb objektuma, egy nagyméretű szögletes kerítőárok több mint 40 m hosszan elnyúló szakasza. Az árok mentén – arra ráászva – két külső kemencét is találtunk. A leletanyag döntő hányada az árokból és az egyik kemence sütőfelülete alól került elő. Említésre méltó az árokból napvilágra került több korabeli pelyvás soványítású tégl töredéke, ami egy jelentősebb felszíni épület egykori meglétére enged következtetni. A lelőhelyet a nyomvonal teljes szélességében feltártuk.

Munkatársak: Bene Zsuzsanna és Bizinger Krisztián régésztechnikusok.

Sz. WILHELM GÁBOR

382. Szeged-Fertő határa

(Csongrád megye) A, Á

A Városföld–Algyő közötti MOL gázvezeték nyomvonalán több régészeti lelőhelyen dolgoztunk 2008-ban.

CSMD 17. lh.: A Szegedtől Sándorfalva felé tartó műút K-i oldalán található, a műúttól 230–250 m-re K-re. A korábbi terepbejárások során szórványosan Árpád-kori kerámia került elő a terület felett haladó nagyfeszültségű vezeték vonalában. A feltárást 2008. március 14–20. között végeztük. A lelőhely 90 m hosszú és 5 m széles szakaszáról termeltük le a humuszt. A 450 m²-nyi terület egyetlen értékelhető, régészeti korú objektuma a nagyfeszültségű vezeték vonala alatt előkerült sekély Árpád-kori gödör volt. Ebből egy cserépüst töredékeit bontottuk ki.

Jó járt-tanya (CSMD 20. lh.): 2008. június 19-én a földmunkák nyomvonalán régészeti felügyelet során, a 76+204 és a 75+823 tengelypontok között eddig nem ismert régészeti lelőhely objektumfoltjai mutatkoztak. A terepi munkát 5 m széles és 468 m hosszú szelvényben június 25. és július 3. között végeztük. A mintegy 2342 m² terjedelmű lehumusztolt felületen 36 önálló objektumot találtunk. A régészetileg fedett terület 1707 m² volt.

Az előkerült leletanyag alapján a feltárt objektumok egyértelműen egy késő avar kori település maradványai. Mivel más korszak emlékei nem jelentkeztek a szelvényben, így a leletanyag nélküli objektumok is minden bizonnyal az avar telep részéhez tartoztak.

Az ásatás legimpozánsabb objektumai a két kültéri kemence volt. Az egyiknek csak a kerámia nélküli platnija maradt meg, boltozata az egykori felszín fölé magasodott. A kemence egy munkagödörrel kapcsolódott egy árokhoz, amely a telep szélét jelezheti. Egy másik kemence mélyen az altalajba vájva került elő. Munkagödörének bontása során egy átégett agyagos sáv jelezte az előkerült kemence ovális száját. A pozitívban kibontott, épen maradt 140×160 cm-es, 60 cm magas kemencét a hosszú használat során erősen átégették, platniját azonban kerámiával nem rakták ki.

Az ásatás területén 4 földbe mélyített, DK-ÉNy-i tájolású ház is előkerült, melyek egykor egymás mellett helyezkedtek el, és sorokat alkothattak. A házak közül egyet teljesen feltártunk. A földbe mélyített 340×250 cm-es ház hossz tengelyében cölöphelyek jelezték a tartóoszlopok helyét. A rövidebbik oldal közepén található cölöpök faragottak voltak, és erősen lemélyedtek az altalajba. A ház D-i sarkába mélyített 40 cm mély, átégett falú „főző”gödörből sütőharang töredékei kerültek elő.

A területen feltárt 21 gödör közül csak egy-egy mélyült le a talajvíz szintjénél mélyebbre. A zömében kerekded szájú gödrök többsége a sárga föld kitermelését szolgálhatta.

Az ásatás során 23 árok részlet került elő. A többség sekély, egyedül a telep szélét sejtető párhuzamos árkok bizonyultak szélesnek és mélyebbnek.

Az objektumokból előkerült leletanyag a 8–9. századi késő avar kori leletanyag körében jól ismert típusokat képviseli. A kerámia döntő többsége kézzel formált fazekak töredékei. Főzőedények kihajló peremmel, kerámiázúzalékos soványítással általánosak az ásatás területén. A korongolt kerámia a leletanyagnak csak igen kis százalékát adja. Ennek ellenére ezek gyakran díszítettek besimított vonalkötegekkel. Több objektumból kerültek elő vaskos falú sütőharang töredékei.

Az objektumok laza elhelyezkedése, valamint az a tény, hogy csak egy esetben figyelhettünk meg szuperpozíciót, arra utal, hogy egyrétegű a település, melynek hozzávetőleges kiterjedését csak egy újabb terepbejárás tisztázhatja majd.

A leletanyag a Móra Ferenc Múzeum Régészeti Gyűjteményébe került.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert.

PÓPITY DÁNIEL

383. Szeged-Fertő határa

(Csongrád megye) Sza, Á

CSMD 28. lh.: A Városföld–Algyő között épülő gázszállító vezeték nyomvonalán a Szeged–Sándorfalva közötti úttól és a CSMD 17. lelőhelytől Ny-ra, egy erdőirtást követő humusztolás során került elő tíz objektum, melyeket egyik, korábban feltárt lelőhelyhez sem lehetett csatolni. A területen augusztus 11-én végeztünk leletmentő feltárást. A 782 m² nagyságú, K–Ny-i tengelyű szelvényben 10 településre utaló régészeti jelenség került elő. Mind az 5 gödör, mind pedig az 5 árok az előkerült leletanyag alapján az Árpád-korhoz kapcsolható.

CSMD 29. lh.: A Városföld–Algyő között épülő gázszállító vezeték nyomvonalán, a Szeged–Sándorfalva úttól és a CSMD 17. lelőhelytől K-re egy erdőirtás után került elő egy objektum, melyet egyik, korábban feltárt lelőhelyhez sem lehetett csatolni. A területen augusztus 12-én végeztünk leletmentő feltárást. A K–Ny-i tengelyű szelvény nagysága 157 m² volt. A nagyméretű szarmata körárok fele a gázvezeték nyomvonalán kívül esett.

PALUCH TIBOR

384. Szeged-Kiskundorozsma, 26/64 lelőhely

(Csongrád megye) Sza, Á

A Szatymaz–Algyő közötti MOL stratégiai gáztároló CSMD 19. jelű lelőhelyén 2008. április 23. és május 13. között megelőző feltárást végeztünk (1972 m²). Az 5 m széles és 370 m hosszú nyomvonal területén és annak környékén a korábbi terepbejárások szarmata és kora újkori telepre utaló leleteket eredményeztek.

A kitűzött területen a nyomvonal ÉK-i és DNy-i részén 40–50 cm, a nyomvonal középső részén 80–90